

BERLİN DEVLET KÜTÜPHANESİ HS. OR. 5151'DE KAYITLI

KASÎDE-İ BÜRDE ŞERHİ

Hazırlayan
Hamza Koç

dünbugün
yarın

BERLİN DEVLET KÜTÜPHANESİ HS. OR. 5151'DE KAYITLI

KASİDE-İ BÜRDE ŞERHİ

Hazırlayan
Hamza Koç

“dün”den öğrenimliklerinle
“bugün”ün yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

İçindekiler

Ön Söz.....	7
Giriş.....	9

BİRİNCİ BÖLÜM

BÛSİRÎ'NİN HAYATI, ESERLERİ VE KASİDE-İ BÜRDE'Sİ / 17

1. Bûsîrî'nin Hayatı.....	17
2. Bûsîrî'nin Eserleri.....	20
2.1. Dîvânü'l-Bûsîrî	21
2.2. el-Kasîdetü'l-Hemziyye fi Medhi'n-Nebeviyye.....	22
2.3. Zuhrü'l-Me'âd fi Vezni Bânet Su'âd	22
2.4. el-Muhrec ve'l-Merdûd 'ale'n-Nasârâ ve'l-Yehûd.....	24
2.5. el-Kasîdetü'l-Mudariyye fi's-Salâti 'alâ Hayri'l-Beriyye....	25
2.6. Takdîsü'l-Harem min Tednîsi'd-Darem.....	26
2.7. el-Kevâkibü'd-Dürriyye fi Medhi Hayri'l-Beriyye (Kasîde-i Bürde).....	26
3. Kasîde-i Bürde'nin Türkçe Şerhleri.....	28

İKİNCİ BÖLÜM

ŞÂRİHİ MEÇHUL BİR KASİDE-İ BÜRDE ŞERHİ / 33

1. Şerhte İzlenen Üslup ve Yöntem.....	33
2. Yazmanın Tavsifi	34
3. Metnin Kuruluşunda Dikkat Edilen Hususlar	35
4. Metinde Kullanılan Çeviri Yazı Alfabetesi.....	36

METİN

ŞERH-İ KAŞİDE-İ BÜRDE / 37

Sonuç.....	201
Sözlük.....	205
Kaynaklar	221

Ön Söz

Müslüman milletlerin edebiyatlarında Hz. Peygamber'in doğumunu, hicretini, mucizelerini, gazalarını, miracını, hadislerini, çeşitli vasıflarını, vefatını vs. konu edinen mevlid, hicret-nâme, mucizât-ı nebî, gazavât-ı nebî, miraciyye, kırk hadis, hilye ve vefatü'n-nebî gibi birçok edebî tür yer almaktadır. Hz. Muhammed'i farklı yönleriyle övmek için kaleme alınan na'tler, bu türler içerisinde önemli bir yere sahiptir. Ka'b b. Züheyr'in *Bânet Su'âd* ifadeleriyle başlayan ve Hz. Peygamber'in hırkasıyla taltif edilmesine vesile olduğu için literatürde *Kasîde-i Bürde* olarak tanınan meşhur şiiri, na't türüne öncülük etmesi açısından kayda değerdir. Ka'b b. Züheyr'den yaklaşık altı asır sonra yaşayan Bûsîrî'nin, asıl ismi *el-Kevâkibü'd-Dürriyye fî Medhi Hayri'l-Berîyye* olan kasidesi de İslami edebiyatta aynı adla anılmaktadır. Ka'b b. Züheyr'in manzumesi her ne kadar ilk örnek olması ve Hz. Peygamber'in huzurunda okunma şerefine erişmesi sebebiyle şöhrete kavuşsa da Bûsîrî'nin *Bürde*'si, gerek edebî değeri, gerek söyleyiş güzelliği ve gerekse yazılış hikâyesi bakımından Ka'b'ın eserini gölgede bırakmayı başarmış ve pek çok kez şerh edilerek edebiyatımıza kazandırılmıştır.

Elinizdeki çalışmada Bûsîrî'nin *Kasîde-i Bürde*'si üzerine yapılan müellifi belirsiz mensur şerhlerden birisi ele alınmaktadır. Güler

Doğan Averbek (2020: 28) tarafından ilim âlemine tanıtılan bu eser, Berlin Devlet Kütüphanesi'nde bulunan kataloglanmamış Türkçe yazmalar arasındadır. 1146/1734'te istinsah edilen ve 42 varaktan müteşekkil olan nüsha tamdır.

Çalışma, giriş ve iki ana bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Ka'b b. Zühre ve Bûsîrî'nin kasideleri çeşitli yönleriyle ele alınmış ve bu manzumelerin yazılış hikâyeleri hakkında detaylı bilgi verilmiştir. Birinci bölümde; Bûsîrî'nin hayatı, eserleri ve *Kaside-i Bürde*'si üzerine yazılan Türkçe şerhlerden bahsedilmiştir. İkinci bölümde; şerhte izlenen yöntem belirtilmiş, yazma eserin tavsifi yapılmış, metnin kuruluşunda takip edilen metot açıklanmış, ardından ilmî usuller çerçevesinde hazırlanan transkripsiyonlu metin sunulmuş ve devamına okuyucuların metinden daha rahat istifade edebilmeleri düşüncesiyle bazı sözcük ve kavramlarla ilgili bir sözlük eklenmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde ise elde edilen veriler sıralanmış ve sonrasında yararlanılan kaynaklara yer verilmiştir.

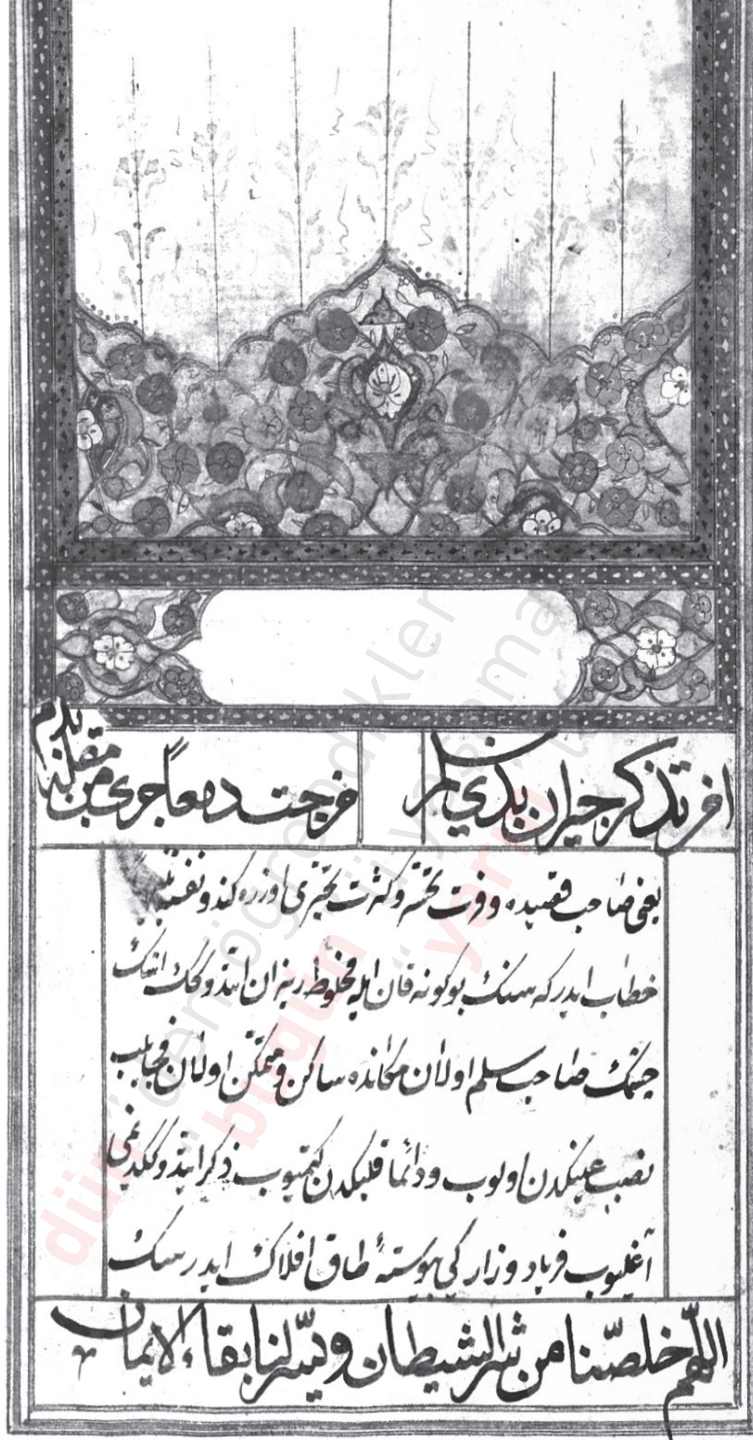
Çalışmanın yayıma hazırlanma sürecinde yardım ve katkılarını esirgemeyen pek çok kişiye teşekkürü borç bilirim. Özellikle yazma eserin temininde destek olan ve kütüphane ile gerekli yazışmaları yapan Arş. Gör. Şermin Baka Telli'ye, Arapça ibarelerin okunuşunda ve Türkçeye çevirisinde yardımlarını eksik etmeyen Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Çolak'a ve bazı müşküllerin çözümünde katkı sağlayan, çalışmalarımı yakından takip ederek beni yönlendiren ve baskı öncesi son kontrolleri yapan kıymetli hocam Prof. Dr. Beyhan Kesik'e şükran ve minnetlerimi arz ederim.

Hamza Koç
Giresun, 2021

METİN

Şerh-i Kaşide-i Bürde

1. E min tezekkürî cîrânin bi-zî Selemi
Mezecte dem'an cerâ min muqletin bi-demi¹

Ya'nî şâhib-i kaşîde, vefret-i taḥassür ve keşret-i taḥayyürî üzere kendü nefsine tenbîhen ḥiṭâb ider ki: Senüñ bu gûne ḳan ile maḥlûṭ rîzân itdügüñ eşk-i çeşmüñ şâhib-i Selem olan mekânda sâkin ü mütemekkin olan maḥâbîb naşb-ı 'aynuñdan olup ve dâ'imâ ḳalbüñden gitmeyüp zîkr itdügüñden mi ağlayup feryâd u zârûñi peyveste-i tâḳ-ı eflâk idersüñ?

Allâhümme ḥallişnâ min şerri 'ş-şeyṭân ve yessir lenâ beḳâ'e'l-îmân²

¹ Ey gönül! Selemli dostları anmaktan mı gözünden kanlı yaş aktıyorsun? [Selemli (zî-Selem): Arap edebiyatında sevgilinin yaşadığı hayalî ülke. Burada kastedilen Hz. Peygamber ve sahabedir.]

² Allah'ım, bizi şeytanın şerrinden kurtar ve imanı daim kılmayı bize kolaylaştır.

2. **Em hebbeti'r-rîhu min tillâ'i Kâzimetin**
Ve evmeza'l-berqu fi'z-zalmâ'i min İzami³

Ve feryâd u figâmı hâdden efzûn olup 'adem-i tâkatden havf ile yine nefesine hitâb idüp dir ki: Senüñ bu kan-ıla maahlût aqıtduğın gözyaşı Kâzime cânibinden yel esdüginden midür yoğsa şeb-i muzlimde İzam cânibinden zâhir olan ra'd u berqden midür yâhüd derûnında cây-gîr olan kemâl-i 'aşk-ı haqîkî ile mi ağlarsuñ?

3. **Femâ li-'ayneyke in kulte'kfüfâ hemetâ**
Ve mâ li-çalbıke in kulte'stefik yehimi⁴

Eger ifrâ-ı muhabbeti zıkr iderseñ, yâ senüñ gözlerüñe ne hâlet 'arız oldı ki 'aceb hâli var? Ağlamağdan men' iderseñ terakki idüp seyl-âb-ı hün ider ve çalbüñe dağı ne hâl oldı ki her ne kadar tesliyet-bağş olup semt-i ifâkate rehberlik iderseñ sūd-mend olmayup dağı ziyâde medhüş u muhayyer ü perîşân olursuñ?

*Allâhümme hallişnâ min şerri'ş-şeytân ve yessir lenâ beğâ'e'l-îmân*⁵

³ Yoksa Kâzime (Medine'nin bir başka adı) tarafından rüzgâr mı esti, zifiri karanlıkta İzam (Medine çevresinde bir dağ) Dağı'ndan şimşek mi çıktı?

⁴ Gözlerine ne oldu ki "Ağlama!" desen yaş döker, kalbine ne oldu ki "Kendine gel!" desen coşup kendinden geçer?

⁵ Allah'ım, bizi şeytanın şerrinden kurtar ve imanı daim kılmayı bize kolaylaştır.

ام هبت الريح من تلقاء كاهله	وامض الرق في الظلم اضم
وفيه وفعابى حدن افون اولوب عدم طامدن جوف	ايدنه نفيه خطابت بدوب دركه سنك بوقانه مخلوط
اقديعت كوزياشى كاهله جانبدن بل اسديكند نميدر بوجه	شب منطلد اضم جانبدن ظاهر اولان رعدو برقد نميدر
باخود دروننده جاكيم اولان كمال عشق حقيقي ايدوب اعترسك	
فالعين ان كاهلها	وما قلبك ان قات استنقوكم
اكر افراط مجتني ذكر ايدرسك يا سنك نوزركه نه حات غاص	اولدي كه عجب حالي وار اعلمدن منع ايدرسك ترقى ايدوب
سبواب مؤن ايدر و قلبك دغنيه حال اولديكه مهر نهدر تبت	بخش اولوب سمت افاتر مهر لك ايدرسك هود مند
اوليوب دغني زياده مد موش و مخير و بر نشان اولوسك	
الكم خالصا فرس الشيطان	ويستلنا بقا والاميان

طاب من بعد من مضطرم	ليحسب بالحب منكرة
<p>و محبتت عدم تمای اصریح ایدوب خطبدن غیبه التفات اید دیرکه عاشق اولان کسنه قیاس ایدرمی که دائم و منجر جریان ایدن کوز باشیله قلب میانده عشق منکتم قاله ایدی بو اوقن کوز باشیله و اطهار اولان عشق تشبیه ترضیم تم و اخفا قبول ایدر حالت اولوب بانی وجه کان افنا امر قسردور</p>	
ولا ارق الذکر البان و اعلم	لولا الحی المرق معالی
<p>ینه نغسه خطاب ایدوب درکه الرزقی سلمه و خاطرهم واضحه ساکن اولندکن سنده عشقی اولمیسید و بیانه رایجده کوز باشی اقر ذک و دخی بانی و عی ذکر ایدوب کیم برده تا صبیور کین خواب و راضی حینکه حرام اقر ذک و وجود ک بور تبه جاک جاک سینه نازه نیکلی صد هم اقر ذک</p>	
اللهم خلاصنا من شر الشيطان ونيسر لنا بقا الايمان	

4. E yaḥsebü'ş-şabbü enne'l-ḥubbe münketimün Mā-beyne münsecimin min hüve muẓtarimî⁶

Ve muḥabbetüñ 'adem-i kitmānımı taşrīḥ idüp ḥiṭābdan ḡayba iltifāt ile dir ki: 'Āşık olan kimesne kıyās ider mi ki dā'im ü müstemir cereyān iden gözyaşıyla ḡalb miyānında 'aşk münketim ḡala? İmdi bu akan gözyaşıyla ve izhār olan 'aşk āteşiyile sırr-ı zamīr ketm ü ihtifā kabūl ider hālet olmayup bi-eyyi vechin kān ifşā emr-i muḡarrerdür.

5. Levle'l-hevā lem türük dem'an 'alā ṭalelin Ve lā erikte li-zikri'l-Bāni ve'l-'Alemi⁷

Yine nefsine ḥiṭāb idüp dir ki: Eger zī-Selemde ve Kāzime ve İzamda sākin olanlarıñ sende 'aşkı olmaydı vīrāneler içinde gözyaşı aqıtımazdıñ ve dahı Banı ve 'Alemi zikr idüp gicelerde tā şubḡa degin ḡāb u rāḡatı çeşmüñe ḡarām itmezdüñ ve vücūduñı bu rütbe çāk çāk sīne-i nāzenīñüñi şad hezār şerḡa itmezdüñ.

*Allāhümme ḡallişnā min şerri'ş-şeyṭān ve yessir lenā beḡā'e'l-īmān*⁸

⁶ Yanıp tutuşan kalp ve akan gözyaşı karşısında âşık, sevginin gizli kalacağını mı sanır?

⁷ Aşk olmasaydı sevgilinin harap olan yurdunda, ondan arta kalanlara bakıp yaş dökmeyiz, sorgun ağacı ile o dağı anarak geceler boyu uykusuz kalmazdın.

⁸ Allah'ım, bizi şeytanın şerrinden kurtar ve imanı daim kılmayı bize kolaylaştır.

Kaynaklar

- Akdemir, Yılmaz (2015). *Kemâleddîn Hüseyin Harezmi'nin Çağatay Türkçesiyle Kaside-i Bürde Şerhi (İnceleme, Metin, Çeviri, Gramatikal Dizin)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.
- Aksoy, Fevzi ve Balcı, Mehmet (hzl.) (1975). *İmam Busiri (608-696) Hicri, Kaside-i Bürde Terceme-Şerh ve Havassı*. İstanbul: Feriât Yayınevi.
- Atasoy, Nurhan (1998). "Hırka-i Saâdet". *İslâm Ansiklopedisi*. C. 17. İstanbul: TDV Yayınları. s. 374-7.
- Ayçiçeği, Bünyamin (hzl.) (2020). *Necib Efendi'nin Kaside-i Bürde Şerhi Muhtasar Tevessül İnceleme-Tevessül'le Karşılaştırma-Metin*. İstanbul: Dün Bugün Yarın Yayınları.
- Balcı, Rüştü (hzl.) (2014). *Kâtip Çelebi, Keşfü'z-Zünûn*. C. 3. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Basset, Rene (1970a). "Bûsîrî". *İslâm Ansiklopedisi*. C. 2. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi. s. 822.
- Basset, Rene (1970b). "Bürde". *İslâm Ansiklopedisi*. C. 2. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi. s. 837-8.
- Cankurt, Hasan (2014). *Seyyid Hasan Rızâyî el-Aksarâyî Hayatı, Sanatı, Eserleri ve "Miftâhu's-Sa'âde" Adlı Manzum Kaside-i Bürde Şerhi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi.
- Çetişli, İsmail (2012). *Türk Şiirinde Hz. Peygamber (1860-2011)*. Ankara: Akçağ Yayınları.

- Dağıstanlıoğlu, Bilal Erdem (2015). *Keşfü'l-Hüdâ Doğu Türkçesiyle Yazılmış Bir Kasîde-i Bürde Şerhi İnceleme-Metin-Dizin*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Dağıstanlıoğlu, Bilal Erdem (2017). “14. Yüzyıl Doğu Türkçesine Adımı Veren Hüseyin-i Hârezmî ve Bûsîrî'nin Kasîde-i Bürde'sine Yazdığı Şerhi Keşfü'l-Hüdâ”. *International Journal of Language Academy*. C. 5, S. 1, s. 26-39.
- Demirayak, Kenan (2001). “Kasîdetü'l-Bürde”. *İslâm Ansiklopedisi*. C. 24. İstanbul: TDV Yayınları. s. 566-8.
- Devellioğlu, Ferit (hızl.) (2013). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. 30. Baskı. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Dilçin, Cem (dzl.) (1983). *Yeni Tarama Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Doğan Averbek, Güler (2020). “Berlin Devlet Kütüphanesi'nde Bulunan Kataloglanmamış Türkçe Yazmalar Üzerine Tespitler”. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*. S. 24, s. 1-40.
- Durmaz, Hasibe (hızl.) (2018). *Kasîde-i Bürde Arapça Orijinal Metin İmam Bûsîrî, Osmanlı Türkçesine Manzum Tercüme Şemseddin Sivasî, Günümüz Türkçesi Okuma ve Manzum Tercüme ile Şerhi*. İstanbul: Menekeş Kitap.
- Fayda, Mustafa (2018). “Fil Vak'ası”. *İslâm Ansiklopedisi*. C. 13. Ankara: TDV Yayınları. s. 70-1.
- Gökalp, Haluk (2011). “Eski Türk Edebiyatında Nazım Şekilleri (Eşkâl-i Nazm)”, *Başlangıçtan Günümüze Türk Edebiyatında Tür ve Şekil Bilgisi*. 2. Baskı. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Günaydın, Yusuf Turan (1995). *İbn-i Kemal Edebî Kişiliği ve Kasîde-i Bürde Tercümesi (Tenkitli Metin)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Harman, Ömer Faruk (sdl.) (2004). *Âbidin Paşa, Kasîde-i Bürde Tercümesi ve Şerhi*. İstanbul: Kalem Yayınları.
- Hasenî, Mahmut (hızl.) (y.t.y.). *İmâm-ı Bûsîrî'nin Unutulan Eseri El-Kasîdetü'l-Muzariyye ve Şerhi*. İstanbul: Beyzade Prodüksiyon.
- Irmak, Mustafa (2016). “Bûsîrî'nin Zuhru'l-Me'âd fî Vezni Bânet Su'âd Adlı Kasidesi ve Abdülbâkî b. Ahmed'in Bu Esere Yaptığı Manzum

- Tercüme”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. C. 9, S. 42, s. 174-201.
- Kahraman, Bahattin (1991). “Bûsîrî'nin Kasîde-i Bürde'si Etrâfında Yazılmış Türkçe Eserler.” *Selçuk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Edebiyat Dergisi*. S. 6, s. 167-74.
- Kallek, Cengiz (1998). “Hisbe”. *İslâm Ansiklopedisi*. C. 18. İstanbul: TDV Yayınları. s. 133-43.
- Karakoç, Sezai (1985). *İslâm'ın Şiir Anıtlarından*. 3. Baskı. İstanbul: Diritiş Yayınları.
- Kaya, Mahmut (2001a). “Kasîdetü'l-Bürde”. *İslâm Ansiklopedisi*. C. 24. İstanbul: TDV Yayınları. s. 568-9.
- Kaya, Mahmut (2001b). “el-Kasîdetü'l-Hemziyye”. *İslâm Ansiklopedisi*. C. 24. İstanbul: TDV Yayınları. s. 569-70.
- Kaya, Mahmut (2014). *Kasîde-i Bürde'yi Türkçe Söyleyiş*. İstanbul: Damla Yayınevi.
- Kaya, Mahmut (2018). “Bûsîrî”. *İslâm Ansiklopedisi*. C. 6. Ankara: TDV Yayınları. s. 468-70.
- Kuzubaş, Muhammet (2007). “Muhammed Fevzi'nin Miftâhu'n-Necât Adlı Eseri (Kasîde-i Bürde Tahmis ve Şerhi)”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. C. 1, S. 1, s. 156-192.
- Mermer, Kenan (2018). *Klasik Şerh Geleneğinde Üslup Kasîde-i Bürde Örneği*. İstanbul: İz Yayıncılık.
- Mermer, Kenan (2019). “İlm-i Belâgat Dairesinde Kasîde-i Bürde -Zübdetü's-Şürûhi't-Türkiyye Örneği-”. *İslâmî İlimler Dergisi*. Yıl 14, C. 14, S. 2, s. 43-70.
- Özcan Ayşe (2019). *Nazîfî İsmail Akhisârî ve Manzum Kasîde-i Bür'e Tercümesi: İklîdü's-Saâde*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Özdemir, Dursun Ali (2015). *Zâli Ahmed Bin Mustafa'nın Kasîde-i Bürde Şerhi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ordu: Ordu Üniversitesi.
- Parlatır, İsmail (2017). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*. 9. Baskı. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Serin, Rahmi (1995). *Kasîde-i Bürde Şerhi, Havas ve Esrârı*. İstanbul: Pamuk Yayıncılık.

- Sezer, İsmail Hakkı (1985). *İmam Busîrî ve Bürde'si*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Şahin, Ebubekir Sıddık (1997). *Kasîde-i Bürde'nin Türkçe Şerh ve Tercüme-leri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Şahin, Ebubekir Sıddık (2001). "Le'âlî'nin Kasîde-i Bürde Şerhi ile İlgili Bir İntihal". *Türkoloji*. C. 14, S. 1, s. 263-70.
- Talal, Hussein Abdulameer Talal (2016). *Sadullah Halveti'nin Şerh-i Kasîde-i Bürdesi (İnceleme-Tenkritli Metin)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Taşdemir Mine (2019). "Sa'du'llâh el-Halvetî'ye Atfedilen Anonim Kasîde-i Bürde Şerhine Göre Nefsin Mahiyeti ve Özellikleri". *Anasay*. Yıl 3, S. 7, s. 169-188.
- Taşdemir Mine (2019). *Sa'du'llâh Halvetî'ye Atfedilen Anonim Kasîde-i Bürde Şerhi (İnceleme-Metin)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- Tokdemir, Ferda (2017). *Erzurumlu Hasan Fehmi Efendi ve Kasîde-i Bürde'yi Şerh Yöntemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi.
- Uğur, Mücteba (1999). "Kasîde-i Bürde'ye Reddiye' Kitapçığına Kısacık Reddiye". *Dinî Araştırmalar*. C. 2, S. 4, s. 5-20.
- Yazar, Sadık (2011). *Anadolu Sahası Klâsik Türk Edebiyatında Tercüme ve Şerh Geleneği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Yeniterzi, Emine (1993). *Divan Şiirinde Na't*. Ankara: TDV Yayınları.
- Yücel, Yusuf İbrahim (2020). *Arap Edebiyatında Nebevi Medihler Bağlamında Ömer Harpütî'nin Kasîde-i Bürde Şerhi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Samsun: On Dokuz Mayıs Üniversitesi.
- Yücel, Yusuf İbrahim (2020). *Harput Müftüsü Ömer Nâimî Efendi ve Kasîde-i Bürde Şerhi (Tahlil-Değerlendirme)*. Ankara: İlahiyat Yayınları.

BERLİN DEVLET KÜTÜPHANESİ HS. OR. 5151'DE KAYITLI

KASÎDE-İ BÜRDE ŞERHİ

İslam inancına mensup milletlerin edebiyatlarında Hz. Peygamber'le ilgili edebî türler oldukça önemli bir yere sahiptir. O'na duyulan derin muhabbet; doğumunu, hicretini, miracını, mucizelerini, gazalarını ve çeşitli vasıflarını konu edinen mevlid, hicret-nâme, mirac-nâme, mucizât-ı nebî, gazavât-ı nebî, na't vb. pek çok yazınsal türün gelişmesine katkı sağlamış ve bu anlamda ciddi yekûn teşkil edecek sayıda eser kaleme alınmıştır. Ka'b b. Züheyr'in *Bânet Su'âd* ifadeleriyle başlayan ve Hz. Peygamber'in mübarek hırkasıyla takdir edilmesine vesile olduğu için literatürde *Kasîde-i Bürde* olarak tanınan meşhur şiiri, na't türüne öncülük etmesi açısından kayda değerdir. Ka'b b. Züheyr'den yaklaşık altı asır sonra yaşayan Bûsîrî'nin, asıl ismi *el-Kevâkibü'd-Dürriyye fî Medhi Hayrî'l-Berîyye* olan kasidesi de İslami edebiyatta aynı adla anılmaktadır. Ancak Bûsîrî'nin *Bürde'si*, gerek edebî değeri gerekse yazılış hikâyesi bakımından Ka'b'ın şiirini gölgede bırakmayı başarmış ve pek çok kez şerh edilerek edebiyatımıza kazandırılmıştır.

Elinizdeki çalışmada Bûsîrî'nin *Kasîde-i Bürde'si* üzerine yapılan müellifi belirsiz mensur şerhlerden birisi ele alınmaktadır. Berlin Devlet Kütüphanesi Hs. or. 5151'de kayıtlı olan şerhin her sayfasında iki satır, *Kasîde-i Bürde*'nin aslı iki beytine; beşer satır, bu beyitlerin nesren açıklamasına ve son satır ise her sayfada aynen tekrar eden Arapça bir duaya ayrılmıştır. Çalışma, giriş ve iki ana bölümden meydana gelmektedir. Giriş bölümünde Ka'b b. Züheyr ve Bûsîrî'nin kasideleri çeşitli yönlerden ele alınmış; birinci bölümde Bûsîrî'nin hayatı, eserleri ve *Kasîde-i Bürde'si* üzerine yazılan Türkçe şerhlerden bahsedilmiş; ikinci bölümde ise şerhte izlenen yöntem belirtilmiş, yazmanın tavsifi yapılmış, metnin kuruluşunda takip edilen metot açıklanmış ve ardından ilmi usuller çerçevesinde hazırlanan transkripsiyonlu metne geçilmiştir. Bu çalışma ile *Kasîde-i Bürde* üzerine yazılan Türkçe şerhlerden birisi daha ilim âlemine kazandırılmış ve okuyucuların istifadesine sunulmuştur.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Çağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN 978-625-7760-35-5

9 786257 760355